

PAPER DETAILS

TITLE: Çalışma Umumi Usülleri

AUTHORS: Henri MAZEAUD

PAGES: 0-0

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/38510>

ÇALIŞMA UMUMÎ US

Yazan:

Henri MAZEAUD

Paris Üniversitesi Hukuk Fakültesinde
Profesör

İkinci Basının Ön

Bu küçük eserin ikinci basısının önsözünü
leksiyonun diğer ciltlerini yazmak külfetini
lunanlara ve bu Rehberin menfaatini anlam
minneti ifade etmek. Bu iş, düşman işgali
birimizin kendimizi daha ağır ve daha güzel
da en müşkül şartlar içinde tahakkuk ettirilm
yüktür.

Aramızdan hoca ve talebe olarak zorla
tekrar kavuşsunlar; bir kısmımız için yetiştir
sanın muhtaç bulunduğu hukukşinaslar olara
meksizin tekrar çalışma hayatına başlayalım.

MUKADDİME

sör yalnız bir âlimdir yahut yalnız bir âlim olmalıdır. O ve derslerinde yayar. Talebe bir nevi okuyucu gibi nazarla görür. O, onu kitaplarından birini satın alan bir kimseden peşin alır. Şüphesiz o uzaktan dinleyicilerini kütle halinde görür, fakat onların şakaları haricinde, onun bunları birbirinden ayırma birşey yoktur! Bir kelime ile profesörün talebesi ile hâkimin memurunu ayırma birşey yoktur! Bunlar kendi kendilerine kalmışlardır. Onlara hiçbir çağırma yoktur. Yüksek denen bütün öğretimin kıstası uzun zaman almıştır. Yüksek denen bütün öğretimin kıstası uzun zaman almıştır.

Orta öğretim esnasında sıkı bir mürakabe ve vesayet talebe birdenbire esaretten kurtularak kendisini taşkınlığa yete kavuşuyordu.

Bu telâkki, Savcı Dupin'in telâkkisi idi. (1). Şanlı önce şöhretli bir avukat bulunan bu zat 1807 tarihinde "mütalâası hakkında düşünceler"i neşretmişti. 1835 tarihinde "talebelerinin ve avukatların kitabı" unvanlı eserin bir faslası (bölümü) teşkil eder. Bununla beraber bu düşünceler talebe için yazılmıştır. Bunlar bazan bir garazı meydana vuran bir sözler uluorta verilmiş nasihatlerdir. Ne olursa olsun, şimdiki zamanın profesörleri ile talebe arasında yalnız bir çeşit konuşma imtihanları (bahsi geçen eser No. 6).

Hukuk imtihanları gittikçe daha güçleşmiş ve böylece onları da o nisbette daha ciddî olarak meydana çıkarmıştır. Onların rehberlik edilmesi lüzumunu anladılar; onlar bir şeyi hissettiler. Onlar için her şey yeni olduğu nisbette idi; evvelce okudukları arasında hiçbir şey onları hukukla ilgililendirmemişti.

Halbuki kürsüden yapılan öğretim bu gayeye ruya temas ve devamlı bir idare zaruridir.

Öğretim usullerinin değiştirilmesinin zaruri talebenin ilk plânda takip ettiği gayeye, imtihanı mek için olduğu kadar tahsilini ikmal cihetinden haî neticeye varmak için de lâzımdı: hukuk hayatı zaruri vasıfları elde etmek.

Bu değişiklik hukuk fakültelerinde “Konferanslar” denen ihtiyarî temrinlerin ihdası ile kısmen Öğretimi karakterlendiren sıkı mürakabeye tâbi olmaları esnasında, profesörü ile doğrudan doğruya teması profesörü onu tanıyabilmiştir, ona çalışmasında rehber araştırmalar yapmaya, bir mevzuu izah, bir mesele retebilmiştir. (1).

Uzun bir tecrübe bu temrinlerin parlak netice için bütün talebenin buna mecbur tutulmasını temin Bu, bugün tahakkuk etmiştir.

Bir meşru mazeret sebebi dermeyer edemeyen tede ihdas edilmiş olan bu konferanslara iştirake koleksiyonun gayesi talebeye bu konferanslarda ya kendilerini hem imtihanlara hazırlıyacak hem de tirecek olan muhtelif temrinlerde muvaffak olmaları ihtiyacı vardır. Talebe bu umumî tavsiyeleri çalışması edilen bu cildde bulacaktır. (2) Diğer taraftan sene öğretilen muhtelif derslere ait bahisler için

ÇALIŞMA UMUMİ USULLERİ

duğundan korkmasına mahal yoktur. Bu tehlike ancak f
beş talebeye bir konferansçı derpişine muktedir oldukla
olabilirdi. Maalesef böyle olamaz: Konferansların ihtiyar
dinleyenlerin sayısı ekseriyetle uzaktan ve kolektif bir
iştirak imkânı verecek kadar çoktu. Halbuki ferdî (indivi
tif) bir çalışma zaruridir. Bu koleksiyonun cildlerinin her
lerin programı bütün sahalarda her talebenin bu ferdî ç
mesine müsait olması için tesis edilmiştir. Fakültesinin
tirik eden talebe bu koleksiyonda muhtaç olduğu yardım

Evleviyetle bu cildler bu konferanslarda hazır bulunma
zaruridir. Şüphesiz bunlar aslâ profesörün doğrudan do
rini tutamazlar. Hiç olmazsa bu cildlerde verilen nasihatler
lirse kısmen onun boşluğunu doldururlar.

Yirmi beş çalışma haftası derpiş edilmiştir. Her hafta
lif maddelerine ait üç yahut dört temrin yapılmak icab
öyle tertip edilmiştir ki her hafta sarfedilecek gayret heme
caktır. Tabiatıyla bunlar tamamlayıcı parçasını teşkil ettil
lerin ilerlemesine göre tanzim edilmişlerdir. Nihayet güç
da bu temrinler talebenin bilgi derecesine göre ayarlanm
ta başlangıçtan ibaret bu temrinler kazandığı bilgilerin
ettirerek ve diplomasının ona kapılarını açacağı meslekle
lebeyi tatbikat ile temasa getirir.

Teşebbüs edilen iş konferansların tatbikatından elde
tecrübeleri bir araya getirmeyi zaruri kılıyor. Kezalik bi
kültelerindeki meslekdaşlarımızdan bu koleksiyonun m
mahsulü ve böylece talebenin kendisini techiz etmek iste

G İ R İ Ş

1. Hukuk tahsilinin çift gayesi: *diplomalar, hukuk* talebesi bir diploma elde etmek için çalışır. Hüküm şüphesiz ihmal edilecek birşey değildir. Bazı bilgiler delili olan diploma hâkimliğin, avukatlığın ve noterlerinin ekserisinin anahtarıdır. Herhalde diploma vücüdür.

Lâkin bir diploma elde etmek hukuk tahsilinin Zira hukuk hayatına girebilmek kâfi gelmez, ondadır. Ve bu muvaffakiyet birtakım vasıfların bir arada Bu vasıfların iktisabı diğer gayeyi teşkil eder ki tal esnada buna vasıl olmanın çarelerini aramaya mecb him gayedir, çünkü, imtihanlardaki bir başarısızlık hayat yeniden başlamaz.

İmtihanda başarı ve hukuk sahasında yetişmede birbirine bağlıdır. Doğrusunu söylemek lâzım gelir bütün imkânsız değildir. İmtihanalara hazırlanmaya tesadüf yardım ederse, bunları tatbik edene imtihan ederler; başotaj (bachotage) sistemi ki birkaç mevz lâsasını namzedlerin zihnine yerleştirmekten ibarettir ile zar oyunu oynamak isteyenler, diploma aldıkları lanmadan cebinde muhafaza etmek isteyenler heme

ÇALIŞMA UMUMİ USULLERİ

Şu halde hukuk tahsilinin gayesi çifttir. Bu iki netice olduğu için bunların araştırılması birbirinden ayrılmamalıdır.

2. Hukukşinasın sahip olması iktiza eden vasıflar: *aramayı bilmek, münakaşa etmeyi bilmek.* — O halde hukukî hayatta muhtelif dolayısıyla kazanılmış bilgilerden faydalanarak imtihanda için istenen vasıflar nelerdir?

Bir hukukşinas aramayı, izah etmeyi, münakaşa etmeyi bilmelidir. O, hangi mesleke girerse girsin bu üç vasıf kendisi için esastır.

3. — O aramayı bilmelidir. Hukuk o kadar geniş bir ilimdir ki dimağı ne kadar harikulâde olursa olsun onun bütün kaideleri ve hatta muayyen bir zamanda malûm bütün mutaları kağıda yazmaları unutmaksızın istiap edebilse bile bu hukukşinasa kâfi gelmez. Zira arası kesilmeden yeni meseleler meydana çıkar ve halli gelenler de bunlardır. Şu halde hukukşinasın halli kendi meseleyi çözmesine yarıyacak unsurları aramayı bilmesi zaruridir. Kendisine müracaat edildiği zaman hukukşinastan istenen bir kararın bir teşhis ve bir reçete ister. Bir hukuk meselesi ile ilgili birli ve daha az acelecidir. İmdi araştırma yapmasını bilmesi güç bir ilimdir. Bunun için talebenin hemen girişmesi gerekir. Tatbikat lâzımdır. Evve'ce bir kanunlar mecmuasını, evvela dergisini açmasını bilmiyen hukuk mezunları çok fazla istenenden çıkarak hayata atıldıklarında, çalışma aletlerini tam olarak bilmi bi derhal ehliyetsiz görünüyorlardı. Aramayı öğrenerek kendisine hukukî hayatta elzem olan bir silâh tedarik etmezler. Bu halde herşeyden önce herşeyden önce müessir bir tarzda imtihana

sonradan terkip etmek için tahlil eylemeyi bir nas izah ettiği şeyi aydınlatmak hassasına sahiptir. Bunsuz, faaliyet zümresi ne olursa olsun, ledir ki hukukî bilgisi sağlam olanlar bu vuz ve hukuk sahasından ne kadar uzak olursa olsun üstün ük sâhibi olduklarını göstermişlerdir. Dmak şartıyla her şeye götürür." Darbameselin yalnız hukukşinasların her yerde kumanda kabiliyetini tesbit eden kısmına dikkat edelim. letmeye mecbur oldukları bütün meseleler ürenmiş olmalarına borçludurlar. İzahta bu berruluğu ve sağlamlığı sayesinde elde edilir. Mul meseleyi parçalamak. Sonra tekrar inşa etmek plânının mevcudiyetini zaruri kılar. Plânını ince kukî bir işe teşebbüs etmek, kendilerinden bir melzemeyi öteye beriye atmaktır. Şüphesiz bu plânını tesbit etmeksizin, şifahî veya tahrirî gelmektedir. Öyle sanılır ki izahat kendilinde edecekleri keşf için başlangıçtaki izahata güven, reddi icap eden tenbelce bir hal suretidir. plânın araştırılmasına tahsis edilen zaman da araştırmadan kaçınmak, asıl çalışmadan imtin etmeyi bilmek zaten esaslı bir fransız vasfıdır, meyi istemek biraz gülünçtür. Bu hassa Des olanların hepsine aittir. Yabancı memleketler şeyden dolayı bize gıpta ederler, bir taraftan göstermeye çalışarak tenkid ederler.

ÇALIŞMA UMUMİ USULLERİ

etmek hüneri de yetiştirmez. Münakaşa etmeyi bilmek de lâzım faa edilen görüşün doğruluğunu ve karşı tarafın ileri sürülen yanlışlığını ispat etmek icabeder. Vuzuh kabiliyeti gibi iktisab ile iktisabolunur. Talebe, başlangıçtan itibaren bu işi Bu onun için imtihanlarda bir kuvvet olacaktır. Bu bilginin dışında onun meslekinde muvaffakiyetinin teminatı olacaktır. Bu kabiliyeti kabul ettirmeye müsait olan bu yüksek kabiliyet de bir sırrın sırrı bundadır.

Araştırmayı bilmek, izah etmeyi bilmek, münakaşa diplomalarını almak hukukî sahada ciddî olarak yetiştirmek kazanması icâbeden vasıflar bunlardır.

6. *Talebe öğrenmesini bilmelidir.* — Eğer talebe öğrenmek istiyorsa, öğrenmeyi bilmesi lâzımdır. Filhakika öğrenmek olan şey kendisine öğretilenleri yahut kitaplarda yazısına yığmak değildir. Bu hem çok hem de çok az olur. Ne kadar zengin olursa olsun onunla iktifa edilemez. Çeşitli esasları boğar. Netice itibariyle burada da talebeye yararlıdır.

7. *Plân.* — Takip ettiği çift gayenin tam olarak elde öğrenmeyi, araştırmayı izah ve münakaşa etmeyi bilmek muhtasar ve çok basit bir çalışma umumî usulü vererek de ona yardım eylemek istiyoruz. Bu koleksiyonunun dördüncü usulü bütün talebeliği esnasında haftalık olarak tatbiki olacaktır.

İlk fasıl dersler ve ders kitapları üzerindeki gün

BİRİNCİ FASIL

Dersler ve Ders Kitap

8. — Programdaki bahisler fakültede veril
Talebe bu bahislerin izahını kitaplarda da bul

Derslerde hazır bulunmak ne kadar ağır fe
na razı olmakta tereddüt etmemek lâzımdır. D
hem imtihan hazırlığı hem de hukukî sahada y
yetli surette güçlüklerle maruz bulunur. Kitap
ise doğrudan doğruya canlı olarak öğrenilen ş
kolaydır. Maalesef hayatın bugünkü karışıklığı
nia teşkil ediyor: onlar kitaptan öğrenmekle ikt
lar içinde tahsillerine başlayanlar iyi bilsinler k
muazzam gayretleri ve çalışmaya karşı müstesna
tır. Mademki onlar, arzuları dışında, bu fena us
de onlara imkân nisbetinde yardım etmek lâzım
rehberlik ettikten sonra diğerlerine de hazır bul
ları nasıl bertaraf edebileceklerini göstermek lâz

ÇALIŞMA UMUMİ USULLERİ

10. Derste çalışma: ders notları. — Dinlemek kâfi değil eğer dinlemekle iktifa ederseniz, zaruri olarak, bütün gaye dikkatiniz bazen zayıflıyacaktır: Bazı hocaların yeknasal sıkıntısının ağırlığı altında inleterek, buna teşvik edecek katen canlı derslerde hazır bulunmak taliine malik olsanız kibeden iki üç dersin doğurduğu yorgunluk bir takım bulacaktır. Sonra, çünkü siz çok çabuk, hemen derhal size sönmamına yakınıni unutacaksınız.

İşte bunun için not almadığınız takdirde derslere devtur. Bu çalışma ile dikkatiniz, dersin bütün devamı boyunca mecbur edilecek ve siz bilâhare verilen dersi tekrar bulamazsınız.

Eğer not tutmak zarurî ise, onu iyi tutmak esash bir husustur. Halbuki buna muvaffak olmak güçtür. Profesör dersi yazarken onun bütün söylediklerini stenografi ile tesbit etmek bahane değildir. Söyledikleri arasında yazılacakları seçmek ve bunu hakikaten yazmaktır. Herşey buna bağlıdır.

11. Evvelâ şu tavsiyede bulunmak lâzımdır ki, notu not tutmak kadar tam tutmalıdır: dersin kanavasını çıkarmak kâfi değildir; fakat dersin bütün devamı boyunca yazmalıdır; fakat yazmadığı cihetle dinlediği ve yazdığı esnada zaruri olan not yazmalıdır. Bu zihin jimnastiği başlangıçta zahmetlidir; lâkin zamanla otomatik hale gelir. Talebe adeta kalemin süratine göre not yazması arasında en mühimlerini çabucak bulmayı bilir.

12. Bundan sonra umumi kaide olarak şu denebilir: Herşeyi gerek esas ve gerek şekil itibarıyla bunların okunması

ler, kararlar zikredebilir. Talebenin bunları not ledikleri nadirdir. Bunda kusurludurlar, zira o kaynağa müracaat eylemeleri arzu edildiği için riyle talebe profesörün okuduğu kanun maddeler tecrübe etmemelidir. Bu metinlere ait referansların numarası, kanunun tarihi). Talebe hükmünde tutacağı kanunda bulacaktır. Ancak kendi kamasını tehlikesi mevcut olan pek yeni hükümler hareket etmek icabeder. Bu kanun mecmuaların zaruridir.

Ders notları esas bakımından kendi kendine mından da bu notlar kendi kendine kifayet etm dan doğruya kolayca okunmalıdır. Öyle talebe v tikan sonra tekrar istinsah ederler. Bu sistem k çok fazla zaman kaybına sebep olur. Şu halde ta vi stenografi kullanmamalı, daha çabuk gidebil miş olarak yazmamalı, vakit kazanmak için cüm etmeye karar verdiği şeyi dosdoğru not etmelidir ve o suretle ki tekrar kopye etmeğe lüzum kalmaz.

Bu, ihtisardan büsbütün vaz geçmek demek dir ki hukukşinaslar her vakit kullanırlar. Bu çeş değil kullanmağa mecburdurlar. Muhtelif kanun

Medeni Kanun

Ticaret Kanunu

Ceza Kanunu

Ceza Mahkeme Usulü

Kanun

ÇALIŞMA UMUMİ USULLERİ

Bir taraftan talebe öğretilen her ders için ayrı bir defterdir. Bütün dersleri birbirini takip edecek surette aynı defterde yazılmalıdır. Fena bir usüldür.

Diğer taraftan, talebe not defterinin her sahifesinde sah sonra dersin hülâsası yazılabilmek üzere, boş bırakılmalıdı tekrar geleceğiz.

14. Pek umumî bir halde kalan bu söylediklerimizi iyi işte stenografi ile tesbit edilmiş bir ders parçası ve bundan

Takrir edilen ders

Şimdi 4 üncü bir fasılda yeni bir ehliyetsizler kümesinin, müsriflerin himayesini mütalâa etmemiz icab ediyor.

Müsriflerin himayesini medenî kanunun 513 üncü ve müteakip maddeleri tanzim eder: md 513: "Müsrifler mahkeme tarafından tayin edilmiş bir müşavirin yardımı olmaksızın dâva etmek, sulh olmak, istikraz etmek, menkul bir sermayeyi alıp kabul etmek ve bundan ibra etmek, mallarını satmak ve ipotek etmekten men oluna bilir."

Not

FASL

Misafirlerin hi
513 ve devamı m
müsrifleri adlî mü
madan bazı tasarr
men ediyor.

Haciz altına a
farklı olarak müs
eder; onun sadece
vardır. Şu halde k
midir, temsil siste

Adli müşavir
yet değil.

Takrir edilen ders

dım sistemidir, temsil sistemi değil. Müsrifin vaziyeti, görüyorsunuz ki mezun küçüğünkine yaklaşıyor. Lâkin burada vasi (curateur) adlî müşavir (conseil judiciaire) adını alıyor. (1) Şu halde adlî müşavir (tam tercümesi "adlî heyet") bir şahıstır, şahıslardan mürekkep bir meclis değil. Bu ihtarın yapılması lâzımdır; çünkü bu hususta hata eden, aldanan talebe sayısı çoktur. Sebebi de şudur ki heyet kelimesi bir meclis ifade eder (biz bunu müşavir kelimesiyle karşıladığımız için bu izah bizde faydasız kalıyor. K. G. B.).

Bundan dolayı aile meclisinden, nazırlar meclisinden ilh... bahsedilir. İyi not ediniz ki burada böyle bir şey yoktur. Bir defa daha diyelim ki adlî müşavir müsrife yardım eden bir tek şahıstır.

Her halde müsrifin vaziyeti ile hacir altına alınmış delinin vaziyeti arasındaki esaslı farkı görüyorsunuz: 1927.1

Takrir edilen ders

rif ne yaptığını bilir. Şu halde müsrifin yaptığı akitte rızanın yokluğu iddia edilemiyecekti. Bundan başka akıl hastası şuurlu bir devrede şursuz bulunduğu devrede yaptığı akitten caymak istiyebilir; müsrif ise yaptığı akitlere taarruz etmeğe hemen hiç razı olmaz; o daima memnun görünür, onun istediği sadece kendi başına hareket etmektir. O halde müsrifi kendi arzusuna rağmen himaye etmek lâzımdır. O bu mecburi himayeye mukavemet edecektir.

Eski hukukta, müsrif için hiçbir hususi himaye sistemi vücuda getirilmiş değildi. Ona akıl hastası gibi muamele edilirdi, yalnız onu kısmen hacir altına alırlardı.

Medenî kanunun muharrirleri burada bir yenilik yaptılar. İtiraf etmek lâzımdır ki bu eser bir başarı değildir. Bunun kifayetsizliklerinde ve mahkemelerin yapmak mecburiye-

Takrir edilen ders

İşte bu pragrafta cevap vermemiz icabeden üç mesele bunlardır.

Evvelâ bir kimseye adlî müşavir tayin etmeyi mümkün kılan hadiseler hangileridir?

Göreceğiz ki kanun adlî müşavir tayinini yalnız müsrifler için değil akli zayıf olanlar hakkında da derpiş etmiştir. Şimdilik müsrifler bahis mevzuudur.

Medenî kanunun 513 üncü maddesi derpiş ediyor ki mahkeme müsriflere bir adlî müşavir tayin edebilir. Lâkin o müsriften ne anlamak lâzım geldiğini beyan etmiyor. Şu halde adlî müşavir tayinini icabettiren müsrif mefhumunu tesbit etmek zorundayız.

Müsrif olmak nedir? “Müsrif çokpara harcıyan kimsedir” diye cevap vermek kâfi gelmez, hattâ daha iyi olan “lüzumundan fazla para harcı-

*Takrir edilen ders**Notlar*

rar Sireyin 1895, 2 nci kısım, 84 üncü sahifesinde, Dalloz'un 1894, 2 nci kısım 233 üncü sahifesinde Planiol'un bir notu ile yazılmıştır. Bu dâva büyük dedikodulara yol açtı: Max Lebaudy dâvası: Şüphesiz Max Lebaudy büyük meblâğlar harcamıştı, lâkin gelirleri daha büyüktü: senede 1.300.000 franga yükselen geliri vardı. İşte hiç olmazsa Paris istinaf mahkemesinin kararını benimsiyenler için israfın ilk unsuru buradadır, masrafların sermayeye dokunması lâzımdır. Lâkin bu kifayet etmez. Heyhat sermayesini harcayan pek çok insan vardır ki israf ile itham edilemezler. İkinci bir şart zaruridir. Masrafların hangi gaye için yapıldığını hesaba katmak lâzımdır. Çılgınca masrafların yani keyif veya ihtirasın ilham ettiği masrafların bahis mevzuu olması lâzımdır.. Birincisinden daha ehemmiyetli şart, o kadar ehemmiyetli ki mahkemelerde bugün birinci

Takrir edilen ders

harcamasa bile, bir adlî müşavir ile techiz edilebileceğini kabul etti.

Görüyorsunuz ki bu karar Lebaudy dâvasındaki karara aykırı düşmektedir. Temyiz mahkemesinin bir hilei şeriye kullandığı doğrudur. O sermayeye dokunmadan çılgınca masraflara girişmenin bir israf hareketi teşkil ettiğine değil böyle hareket eden kimsenin akıl zayıflığına tutulmuş olduğunu teyit ediyor. O, israf mefhumunu genişletmek için akıl zayıflığı mefhumuna gidiyor.

Hukuk dairesinin bu zikredilen 1927 tarihli kararından başka temyiz mahkemesi istida dairesinin Adliye Gazetesinin (Gazette du Palais) 1942, 2 nci sümestir 37 nci sahifesindeki kararına müracaat ediniz.

Şimdi madem ki müsrifin kim olduğunu, hangi halde kanunun onu ehliyetsiz saydığını biliyoruz, bu hima-

ÇALIŞMA UMUMİ USULLERİ

Ders esnasında not tuttunuz ve iyi tuttunuz. Bu suretle mülâsına, tedkikine girişmiş oldunuz, çünkü yazdığınız şey hafızanıza başlıyor. İşte bunun için notlarınızı bizzat tutmanız esas. Kendi notlarınız üzerinde çalışmak bir arkadaşınızın notları üzerinde çalışmaktan çok daha kolaydır. Eğer kanaat bir defa tecrübe etmeniz kâfidir.

15. *Ders üzerinde çalışma*: tekrarlama, hülâsa, bir kitabın Notların tutulması yalnız sarfedeceğiniz mesainin bir taslağıdır. Şimdi başlanan eseri ikmal etmek icabeder. Her avdetinde notlarınızı tekrar okumağa, mühim kısımlarının başlarına hülâsa yazmağa mecbursunuz.

Bu pek kısa çalışmanın gayesi (her ders için yarım saat) ikkidir. Bir taraftan size öğretilen şeyleri tekrar görerek dersten olan hazmi daha ileri götürüyorsunuz. Diğer taraftan imtihan için gereken tekrar gözden geçirme ameliyesini hazırlıyorsunuz.

Şu halde notlarınızı dersten çıktıktan sonra mümkün olan kadar okuyunuz ve bunları tekrar okurken esaslı kısımlarının Her izah edilen kısımdan sonra sahifenin boş bıraktığınız maddelerin hülâsasını kaydetmek üzere okumayı bırakınız. Bu halde, imtihan arifesinde son tekrarlama yaparken dersin her kısmı içinde gözden geçirebilirsiniz (99 numaraya müracaat.). Basılmış olan "hukuk talebesine yeni rehber"e bakılırsa o da

Hülâsa (Kenarda)

Bir adlî müşavirin yardımı.

Yardım sistemi, temsil sistemi değil.

M. K. muharrirleri yeni bir sistem ihdas ettiler; Mahkemeler bunu islâha mecbur kaldılar.

F

Müsrif

M. K. md. 513

M. 513: bu müşavirin yardımı olmayarak yapmaktan men e

Hacir altına alınarak olarak müsrif bizzat sadece bir izne ihtiyacı bir yardım sistemi

Adlî müşavir değil.

Eğer müsrif hâkim mese idi, mahcurdurulduğu sebebiyle bu

Bundan başka maye etmek lâzım sistemidir.

Eski hukuk nizam sistemi vücuda geçirmek kısmî olmak üzere muharrirleri bunları mahkemeler onların kâinat etmek mecburiyet

§ 1. Adlî mü

ÇALIŞMA UMUMİ USULLERİ

Hülâsa

Notlar

Keyif ve ihtirasın ilham ettiği israf mevcut olmalıdır. Bu esashi şart ihtimal tek şart.

Müsrifin himayesi zarureti: aile mamelekini muhafaza, etmek için.

Bundan sonra masraflar talâa etmelidir: Keyif ve ettiği israfların bahis me zımdır. Bu ikinci şart bir himdir. Bazen yalnız bu ş Tem. hu. 22 mart 1927, s.1 1.58 ve Sarrut'nun notu, kararlar No. 57. Bu karar da verilen karara aykırı israfın dairesini genişletme lığı müessesesine müracaat mura. İstida 3 haz. 1942, 37.)

Müsrifin himayesi zar muharrirler ibunu müsrifi maye için tesis ettiler: aile müsterek mülkiyetinin bal

Hülâsa yapılmıştır. Bunu tekrar okuyunuz ve öğreniniz.

17. Ders üzerindeki çalışma şimdi bitmiş midir? Tamam hakika, boş vaktınız varsa, dersi bir kitap okuyarak ikmal e

Sizin kanunlardan başka kitaplara sahip olmanız lâzım ra?.

Madem ki elinizde ders notlarınız ve onlardan çıkardığınız

bir asrın ahlâkı bahis mevzuu olduğu doğru olma ediyordu: "Bundan başka, ben boşuna tesir yapmıyım; zira her profesör maddî menfaatin eseri kendi hesabına imal etmekte bulduğu için bu ce şudur ki talebe Forcadel'in saçmalarını Cujos'un rak vücuda getirilmiş eserine tercih mecburiyetinde 33.) Korkmayınız, size kimse Forcadel'i tavsiye et

Ders kitabınızı seçtiniz. Derste izah edilen bu Bu okumadan en büyük istifadeyi temin edeceksiniz. bir tarzda izah edilmiş oldukları gerek notlarınızda karanlık kalan noktaları aydınlatan izahat bulacak zün size bahsetmek için vakit bulamadığı tafsilâtı. Nihayet aynı mevzuun kitaptaki izahı ile profesörünüzü mukayese etmek sizin için pek mükemmel bir İki tarafın takip ettiği plânları karşılaştırınız, usul ve tarzlarını araştırınız; mevzuun daha başka tarzlarla olup olmadığını düşününüz. Eğer kendinizi buna sa bu düşünme ve tenkid çalışması icabettirdiği Defterinizin kenarına faideli surette notlarınızı ilave etmekte rin parçalarına müteallik referansları not etmeyi

Fakülteye devam edebilmek taliine mazhar olmanızda rinde sarfetmesi lâzım gelen gündelik gayret bunc

§ 2. Dersleri takibetmiyen talebe

18. Derslere devamınıza yenilmesi mümkün ol

ÇALIŞMA UMUMİ USULLERİ

meselesine gelince, bu, sizin de zahmetsizce anladığınız ve eserin zatî kıymetlerine, yani müellifin şahsî kıymetini emel dersler olduğu gibi mükemmel eserler de vardır. Kevechile, bir ders ile bir eserin birleştirilmesinden daha fatur (yukarıda No. 17).

20. Mütalâa edilecek kitaplar üzerindeki çalışma: Mütalâa edilecek kitaplar iki nevidir: bir taraftan ders muadil olan tam eserler (meselâ medenî hukuk için her olmak üzere üç cilt üzerine tertip edilmiş eserler) (1); salar, az çok daha ihtisar edilmiş eserler.

Hülâsalar işinize yarayabilir, lâkin eğer hakikaten ciddi istiyorsanız ders kitaplarını alıp bizzat hülâsa ediniz. Bu iyi öğrenmenize değil ekseriya, siz ne düşünürseniz düşün öğrenmenize de müsaittir.

21. Sizin kendinizi dersleri takip eden talebe vaziyet çareler aramanız lâzımdır. Bunun için, kitabınızı o madde rilen ders sayısı kadar parçalara ayırınız (tahminen 80 s sönestrilik ders için). Her madde haftada üç ders ihtiva hafta vücuda getirdiğiniz parçalardan üçünü mütalâa ed Fransız medenî hukuk dersi" üzerine muhakeme yürütel birinci senesi için). Bu kitap (3 üncü bası) 1116 sahifedi sahifelik 80 parça eder. Şu halde, haftada üç defa takribe (yani haftada 42 sahifelik) bir kısım öğrenmeğe çalışınız bahsin ortasında kalmamaya dikkat etmek şartıyla. Meselâ şinci sahifeye kadar gidecek, ikinci parça yirmi dokuzun

rinci yüzü) kitabın sol sahifesine (çift) ve yüzü (tek) tekabül etsin. Bu suretle kitabı tekrarlam okuduğunuz sahifelerin arasına not yapraklarını lerden her birine ait hülâsayı yanında bulundura rınızı daimi olarak kitabın içinde bırakmayınız cikmiyecek ve el yazılı yapraklarınızı bulamıyao rakları iğreti bir cilt içinde muhafaza ediniz. Ki manız için lâzım olanları tekrarlamamanın icabetti

23. İşte bir hülâsa misali:

Kitap

(Josserand, adı geçen eser 3 üncü bası, cilt 1 No. 742 ve dev.)

1. Nışanlanma

742. Nışanlanmanın mânası ve lüzumu. — Nışanlanma karşılıklı evlenme vadinden ibarettir: nışanlılar, vaidliler birbiriyle ka rı koca olmayı, birleşmelerini ilân edecek olan evlendirme memurunun huzuruna çık mayı karşılıklı olarak taahhüd ederler.

Nışanlanmadan, yani projesiz, evvelce vaid yapılmadan evlenme tasavvur edile mez; işlerin cereyan tarzının icabı olarak anlaşmanın vuku bulduğu an ile bu anlaş manın resmîleştiği zaman arasında bir müd det geçecektir.

(7
nası
me

hususla bir kelime söylemiyor; onun sükûtu uzun bir ananın terkinin tazammun eder gibi mülâhaza edilemeyeceğe benziyor: ve, hakikaten bizim mahkemelerimizin ictihadı evvelâ tefsirciler gibi nısanlanmanın mecbur edici karakterine müsait göründü. Lâkin temyiz mahkemesinin 1838 tarihli (huk. 11 haz. 1838, D. umumi ictihad, evlenme No. 90) bir kararı ile bir tekâmül hasıl oldu, ve bu tarihten beri, umumiyetle evlenme vadinin borç doğuran kıymeti olmadığı kabul edilmektedir. (İstida 16. ovak. 1887, D. P. 1877. 1.85, Onofrio raporu; 12.11.1907, D. P. 1902.1.46); bundan ne medeni, ne tabii borç hasıl olmaz, sadece bir vicdan vazifesi doğar; şu halde bozulma bozanı hiçbir mesuliyete maruz bırakmaz.

Hiç olmazsa akit sahasında böyledir; zira nazariyatta olduğu gibi mahkemelerin ictihadında da kabul edilmiştir ki vazgeçmenin faili çekilirken suç mahiyetini haiz bir kusur irtikâp etmişse, hileli veya münasebetsiz bir tarzda hareket etmiş ise mukavele icabı değil, 1382 ve 1383 üncü maddeler mucibince mesuldür; zira mahkemelerin telâkkisine ictihadına göre ortada mu-

1838

mahkeme
kun sistemi

Sonrak

Lâkin

sur varsa
yet ihtimal

Şimdi hülâsanı öğreniniz.

24. Kitabınızı veya ders notlarınızı bu tar
lik işinizin, vazifenizin birinci kısmını tamam
sa usul bakımından en kolayı, zira bu iş her gü
belerde aynıdır.

Şimdi sizi konferans çalışmalarına (yahut
mak, size bir temrinler programı vermek ve bun
etmek kalıyor. Bu koleksiyonun gayesi bilhassa

FASIL II

Temrinler

25. Talebeyi hem imtihanlara hem de hukuk
rıda gösterildiği gibi (yukarıda No. 1) elde edi
dur. Bu neticeye varmak için derslerin yanında
bikat çalışmaları toplantıları) ihdas edildi. Bun
masa getirir; ona talebeyi, tabirin tam mânasiyle
nını verir.

Hiç bir kanunî hüküm konferanslarda yapıla
ğunu tasrih etmiyor, her profesör istediği gibi b
mekte serbesttir.

İlk güçlük talebenin hem diploma almasını k
hukukî hayatta galebe çalmasına yarayacak vası
leri seçmektedir.

Bu temrinlerin mahiyeti öğretilen maddelere g
siyona giren eserlerin müelliflerinin her biri yazd
en münasip temrinleri seçmekte kusur etmedi: k

Lâkin bu temrinlerle iktifa edilemez, zira talebeyi tıstirmek için bu temrinler kâfi gelmez. Onu diplomasi mesleklere hazırlamak lâzımdır: ona araştırmayı, izahlemeyi öğretmek icabeder. Birçok temrin serileri bu gverişli görünüyor: Sözlü izahlar. Sözlü münakaşalar. ma toplantıları. Arzuhal ve karar yazması. Kararların zılması. (Bu temrinlerin sonuncuları tarihî ve iktisadi bikat işleriyle değiştirilebilir.)

26. Gelecek fasıllarda bütün bu temrinlere veya tatbik edilebilecek bazı kaidelere işaret etmeden evv plân, üslûp, kalabalık önünde konuşma hakkında kaide duklarını tesbit etmek ve haklarında bazı hususi tavsiye bunların her birini gözden geçireceğiz. Ondan sonra gu nın bunların iorasını herkese nasıl kolaylaştırdıklarını yet onların nasıl inkisam ettiği gösterilecektir.

§ 1. Yazılı vazife (1).

27. Seçme mevzular üzerinde yazılı vazifeler hazırlamak mükemmel bir temrin teşkil eder. Bu, mümkün ol şartlarına yaklaşmak suretiyle tatbik edilmelidir. Şu hal hiçbir kitabın yardımı olmadan ve dersin muayyen bir masından sonra icra edilmelidir.

Bu mahiyette bir temrin yapacağınız haftadan önce bir parçasını gözden geçireceksiniz. Çalıştığınız derse t buna dair lüzumlu malûmatı bulacaksınız. Aynı cild, ge olacağınız mevzuu ihtiva edecek; lâkin siz tabiatıyla çal evvel bunu bilmiyeceksiniz.

İste siz mevzuunuzun ve beyan hâz l

olan şeyi mevzu dışında bırakmamak, mevzua dahil zua idhal etmemek hususî nezaket arzeden bir nokt düşününüz ve hususiyle birçok talebenin yazılarını meseleye yabancı olduğunu bildikleri izahat ile bu tatbik eyledikleri usulden kaçınınız. Onların hesap duklarının tam tersidir.

29. Mevzuu tavsiz ve tahdit ettiniz. Şimdi haf Yazacağınız meseleye müeteallik izahatın dersinizi kitabın hangi parçasında bulunduğunu hatırlamaya ki ekseriya bunu sağda solda araştırmanız lâzım sorulduğu şekilde izah edilmiş olması zaruri değildir şeyin unsurlarını iki veya daha fazla fasıllardan bcektir. Hemen daimâ iki müessese arasında mukay güçlüğü yenmek mevkiinde kalacaksınız. Görüyor toplamak bahis mevzuudur. Mevzu ile ilgili olarak lif meseleleri birkaç kelime ile not ediniz. Kezali de numaralarını ve tarihleri hemen not ediniz; so sinirlilik sebebiyle onları tekrar hatırlıyamamanız

30. Şimdi yazınızı inşa edeceğiniz malzeme ö zım olan binanın hangi plâna göre yapılacağıdır.

Burada da uzun uzun düşününüz. Size verilen ği şekilde izah edilmiş olsa bile plân meselesi en ba mevzu kendisinden evvel gelen izahata bağlı idi v buki bu defa müstakil olarak meydana konması lâz sinizin veya kitabınızın plânından ayrı bir plân nız. Plân meselesinde yenilik gösterdiğiniz için me

ÇALIŞMA UMUMİ USULLERİ

tabirleri seçiniz: hukuk dili vazih bir dildir (aşağıda No. 82 leler yazmağa gayret ediniz; bilhassa telgraf üslûbu ile hakkında müra. aşağıda No. 83 ve devamı). Tedkik ettiğiniz açık vazediniz. İleri sürdüğünüz delilleri kuvvetle irad incelik (subtilité) göstermekten çekininiz, çünkü bu, düşmanıdır; savcı Dupin "ben inceliklerden nefret eder" dır (adı geçen eser No. 31).

Yazma işi için size bir saat kâfidir, zira yazınız dört sahife tutmalıdır.

Bir çeyrek saat zarfında yazdığınızı dikkatle tekrar

32. Geriye kalan üç çeyrek saati beyaz etmeğe tahsis kıcı olan ve imtihanda değil sadece temrin yaparken va ameliye faydasız değildir, zira gösteriş (présentation) pe nar. Okunaklı yazmağa cehdediniz (imlâdan bahsetmiye diğiniz farzolunur; lâkin unutmayınız ki imlâ kaideleri bilgisizlik sizi bir muvaffakiyetsizliğe götürebilir). Plâ züne çarpmalıdır: bunun için gerek esaslı bölümlerin a gerek bunları kenara taşırmakta tereddüt etmeyiniz (mi II. Neticeleri). Lâkin bu usulü sui istimal etmeyiniz: yaz losuna benzememelidir. Sık olmamalı seyrek olmalı: Her ladığınız zaman satır başına geçmekte tereddüt etmeyini rakmadan bir defa daha okuyunuz. Bazı fıkraları unu anlamak için onu müsvedde ile karşılaştırınız.

33. Bir temrin bahis mevzuu olduğu takdirde size ş neticeleri hakkında hüküm vermek kalır. Size bu mevzu cildinden verilmiş ise o cildde bu mevzuun tasrih edi'm

Koleksiyonun cildlerinin her biri içinde bir kısma ayrılmıştır. Talebe orada bulacağı bazı sorulara şığa gayret edecektir. Cevabın kıymeti hakkında hük yazılı temrindeki gibi hareket edecektir: cevap pr O bu projeleri tedkik edecektir, lâkin tabiatıyla bizz ettikten sonra.

35. Burada umumî mahiyette bazı tavsiyelerde b

Yazılı temrinde birden bire kaleme sarılmama birşey yok, soru sorulur sorulmaz cevap vermek t çarçabuk, birkaç saniye içinde düşünmelisiniz, lâk mühlet meseleyi anlamanız ve sınırlarını çizmeniz, gi kısmında bu meseleden bahsedildiğini hafızanız cevabınızın unsurlarını bir araya getirmek ve niha plânını tesbit etmek için elzemdir. Bütün bunlar s hitan gibi yalnız bilgilerinizi yoklamaya değil ayr daki yetişmenizi de tahkike medar olması nisbetin nen şey mevzuunuzu açık bir tarzda izah etmeyi b bunun için, kısa fakat hazırlanmış bir plân zarur dıktan sonra bu plânı bildiriniz. Kezalik dürüst l mağa gayret ediniz, bu şeklin zarafetini bertaraf mesele bir münakaşa mevzuu ihtiva ediyorsa üzer iki taraftan ileri sürülebilecek delileri mantık ve sî reyinizi vermekten korkmayınız.

İşte mevzularını bilen namzedlere bazı tavsiyel lere riayet ederlerse bilgilerini kıymetlendirecek ğu gibi bilgilerini meydana koyamamış veya bir p

ÇALIŞMA UMUMİ USULLERİ

en iyi temrinler arasındadır. Programın bir mevzuu üzerine vermek bahis mevzuudur. Böylece talebe kendisine lüzumlamak için araştırmalar yapmağa mecbur olur.(1). Talebe melidir. O kalabalık önünde konuşmağa mecburdur. Eğer kil eden imtihanda muvaffakiyet nazara alınırse diğer hıbeye daha iyi öğrenme imkânı vermediğini teslim etmek bu sözü izah talebeyi bilgilerini değıştirmeğe ve öğrendimeyi daha iyi bilmeğe mecbur eder.

Şimdilik hususi fasıllara mevzu olacak bulunan vesika plân ve kalabalık önünde konuşma üzerine bilgi vermek izah için lüzumlu müddeti tayin etmek ve umumî usul hatları tavzih eylemekle iktifa olunacaktır.

37. Sözlü izahın müddeti hatibin hukuk sahasındaki göre değışebilir. Lâkin bir lisans talebesi için yarım saatlik piş edilebilir (doktora talebesi için 45 dakika). Şu hald kika konuşmağa alıştırınız, ne eksik, ne fazla. Burada ginzibat vardır, fakat buna katlanmağı bilmelidir. Hazır üzerine söze başladığınız vakit vereceğiniz izahatın, bi süreceğı zamanı tesbit edebilmeye mecbursunuz. Kalabmaya tahsis edilmiş olan fasılda buna kolayca vasıl olmasiyelerde bulunulacaktır. (Müra. aşağıda No. 89 ve devamı)

38. Bu otuz dakika nasıl bölünecek? Tip plân üzeritelim. (Müra. aşağıda No. 71 ve devamı.) Giriş, 2 kısım 5 — 6 dakika girişe, 12 — 13 dakika birinci kısma, 9 — ma tahsis ediniz. Geriye kalan 3 dakikada da neticeyi bta kendinizi bu kadar değışmez bir çerçeve içinde hap

tamamen yabancıyı farzederek onu dinlemeğe teşvik bit ve tasrih eylemek, meselenin amelî faidesini gö (Aşağıda No. 71). Giriş bir çok hallerde tarihî bilgilerin dinleyici, dikkatini başka bir tarafa tevcih eylemiş bir ip ucu bulabilmesini temin için plânın beyanı (Aşağıda No. 71).

İşte bundan dolayı birinci kısım ikinci kısımda Bu kısım en çok alâka uyandıran izahatı havi olmalıdır. Bu kısım o olacaktır. Diğer taraftan, ikinci kısma dinliyen sonu bekler; onun ümidini çok uzun müddet nasip olur.

İşte bu sebeple netice toplanmalıdır: izahattan na tahsis edilen bu kısım kısa olmak şartıyla mukamalatı ihtiva edebilir; aksi takdirde bu malûmat daha iyidir.

Bundan dolayı konferansının kendisine verilen memesi veya bu zamandan evvel konferansı bitiren halde sabırsız dinleyiciler tarafından artık dinlenilmedi ise vaidlerini tutmıyan tesiri yapacaktır.

39. Bu dinleyiciyi hemen hemen kendisine rağmen neticesi sadece müddete ait sert inzibattan başka kaideleri de icabeder. Kalabalık önünde konuşmada izah edilecek olan şekle ait (aşağıda No. 89 ve 90) kaideler.

Tafsilât içinde kendini kaybetmemek zarureti g

dair misaller koyunuz (Müra. aşağıda No. 97) ve işin etmekle beraber onları ara sıra neşelendirmeyi ihmal etmeyiniz. Savcı Dupin profesörlere âlimane bir tavırla tavsiye edip, şı mecbur oldukları hürmetin aleyhine olarak talebeyi gülünç bayağılıklara düşmekten sakınmalıdır (adı geçen

41. Koleksiyonun muhtelif cildlerinde sözlü izahları verilmiştir. Talebeye çalışmalarını mürakabe imkânı vaktinde getirilecek izaha ait tam metni neşretmek zaruri değildir. Gelmek üzere bazı tavsiyelerle birlikte bu izahatın tamamlanması daha faideli idi; kabul edilen usul de budur.

Müstesna olarak, sizden istenen sözlü izahı tamamen tamamlanmış zamana sahip değilseniz mevzuu hiç olmazsa kısaltarak mufassal bir başka kitaptan tedkik ediniz. Araştırmalarınızla inşayı düşününüz. Birkaç plân vücuda getirmeyi tecrübe ettikten sonra size verilen hülâsayı inceleyiniz.

§ 4. Sözlü Münakaşa.

42. Sözlü münakaşa sözlü izahın bir çeşidir, fakat bu izahı tatbik edenlere münakaşa edebilmek için zaruri vasıftır.

Bunun için mevzu soru şeklinde verilmiştir. Her biri bir mevzu olmak üzere meseleye (müsbet, menfi) iki cevap verilir.

Sözlü izahlarda riayet edilen usule uygun olarak, talebelerin cildlerinde her iki cevabın tam metinlerini değil, fakat plân hülâsasını bulacaktır ki bu hülâsa ona kendi eserinin kıyâmetini verecektir. (1).

yetiŝme derecesi esas alınarak mûsbet tezin izahı için 15 dakika tavsiye edilebilir. Bu fark mevzuu tamamen izah etmek için ilk olarak söz zaruri bir neticesidir. Şüphesiz menfi tezin hatıl etmeğe mecbur olmıyacaktır, zira bu izah zaruri o halde o da meselenin niçin ve nasıl bahis mev fakat bunu pek daha kısa olarak yapabilecektir.

44. Vesikaların araştırılmasına, plânın inşa nuşma tarzına müteallik umumî tavsiyeler bunl da verilecektir.

Burada yalnız bu nevi temrinlere mahsus o işaret edilmeğe lâayık olan izahı şahsî bir şekil a ti üzerinde ısrar eyliyeceğiz. Pek çok defa taleb rini, filân mahkemenin içtihadını sıralamakla i bında beyan ediyor ki ... lâkin falan zat iddia e rihli kararında demiştir ki". Şüphesiz iz eğer fikri az çok kıymetli ise, filân müellifin re ictihadını bilmek fadeli, hattâ elzemdir. Lâkin işe karışmalıdır. Sizden istenen A nın ve B nin Sizden kendi fikrinizi izah etmeniz istenmekte şahsî bir şekil altında izah ediniz, bilâhare, o ve B nin de aynı fikirde olduklarını gösteriniz. leyicilerinizin alâkasını celbedemiyeceğiniz gibi Bir başkasının eserini namussuzca benimsemiş o den korkmayınız. Şimdilik sizden orijinal "yep Hiç olmazsa sizden yeni tezler, yeni deliller Sizden istenen şey - ve orijinal olması lâzım ge

kullanmalısınız. Ve delil teşkil etmiyen her şeyi red etmizalden kaçınmalısınız, sözde belâgat hareketlerinden, olan boş lâkırdılardan kendinizi korumalısınız.

Gene aynı sebepten dolayıdır ki plân ekseriya bizzat inşa edilecektir (müra. aşağıda No. 75), halbuki netice lili bir hülâsasından ibaret olacaktır.

§ 5. *İstida ve karar yazmak.*

İstida veya karar yazma temrinleri yapmak talebeyinde hâkimiyet temin ettiği gibi onu, aynı zamanda, dine açacağı mesleklere doğrudan doğruya hazırlar. Diğer dini halletmeğe mecbur olduğu tatbikat hadiseleri ile Böylece o iktisap ettiği bilginin faydasını, onların hayatı görür. Hukuk ona canlı olarak görünür. O kendisine gösipleri tatbik edebilecektir. O prensipleri artık unutmak kalmıyacaktır, çünkü onlarla doğrudan doğruya alâkalıdır.

Size verilen yazma temrini bir tekrarlamaya ihtiyaç g araştırmalar istemeden tatbik edilebilir. Hakkında hüküdiseler size izah edilmiştir. Diğer taraftan, dersinizde yal biki lâzım gelen prensipleri hemen bulabilirsiniz. Sizden lehine bir istida yahut münasip gördüğünüz tarzda bir Bu yazı işine başladığınız vakit size verilmiş olan istida v ve bunların yanındaki notları tedkik edeceksiniz.

Aynı usuller buna benzeyen temrinler için rehber hihakemeve ait (actes de procedure) vesikaların yazılması

da hüküm vermez. O kendisine arzolunan (memnuniyet verdiği) kararlar hakkında karar verir: o ilk hâkim olarak tatbik ve tefsir edip etmediklerini tedkik eder. Kararın tekarrur ettirdiği şeyin ve temyiz müracaatının izahı ile başlar. Hattâ bazen Yargıtay bu izahı getirir, ve bu kısımda kararını istinad ettireceği “kararın şapkası” denen şey budur.

İnşaya dair bu umumî kaideleri tanımak kâfidir. Bu de formüllerin tafsilâtını öğrenmek bahis mevzuu değildir.

48. Lâkin bilmek lâzımdır ki istidalar ve kararlar kısa olmalıdır. Bunlar hadiselerin ve delillerin bir şeyi unutmıyan ve teksif edilmiş bir halde bulundurulması teşkil ederler. İşte hakikaten bunun içindir ki kemmel bir temrin teşkil eder, zira fevkalâde bir vâkıf lâfları meneyler ve her muhakeme hatasını açığa vurur.

§ 6. Karar tefsiri.

48 - 2. Savcı Dupin hâkim ve avukat olarak mahkemede kiki işinde talebeye rehberlik etmek için profesörlüklerini kabul etmiyordu: “Adalet sarayına yabancılara devam etmemiş bulunan profesörler hadiseleri izah için anahtarını vermeğe az ehildirler. Onlar nazari olarak öğretmek ile iktifa etmeliler, adetlerden ve vazgeçmeliler” (adı geçen eser No. 22). Esasen o zamanın takibeden devre mensup idi; o devirde henüz

48 - 3. Sizin için bahis mevzuu olan iş "ictihad notur. Bu gibi notlar mahkeme ictihadlarını yayınlayan "kararcılar = arrêtistes", karar tefsircileri tarafından sonunda negredilmektedir (müra. aşağıda No. 63).

Bununla beraber sizin vücuda getireceğiniz eser biraz farklıdır, çünkü onlar yeni kararları tefsir edeceklerin mevzuat, mahkeme ictihadları ve nazariyat bakımından zaruri olarak şerhedilen karar tarihinde durur, halbuki riye eski bir kararın tefsiridir, o tarzda ki siz araştırmaları evvelki metinlere, kararlara ve tedkkiklere inhisar ettiriniz. Bu araştırmalar, ictihadlar üzerinde ısrar etmenin şifahi bir izahını yapacakmışsınız gibi yapılmak lâzımda No. 54 den 66 ya).

Sizin için araştırma yapmak ancak kararın tefsiri şifhadisi işini ihtiva eden bir temrin gibi verildiği takdirde bilir. Lâkin size bir yazılı vazifenin şartları içinde yapılabi de verilebilir; imtihanda inceliyeceğiniz mevzuu pekilen bir kararın tefsiri olabilir. Böyle olduğu vakit, lüzumunuzda bulmağa çalışmanız icabedecektir.

48 - 4. Bu hallerin birinde veya diğerinde, kararın tefsirinden bazı hususi tavsiyeleri icabettirir (bir plânın yapımı umumi kaidelere dair müra. aşağıda No. 67 den 81 e).

Evvelâ giriş hakkında daima başlarken iki üç satırlık meseleyi yazmalı yani onun hangi sahada bulunduğunu ve sonra meselenin tatbikattaki faidesini belirterek d

memiş diğer hadiselerde vereceği neticeleri araştırmak
nin en güç kısmıdır, hiç değilse yeni bir prensip koyan
ettiği vakit. Bu prensibin in'ikası ne olacak? Bunla
dır. İkinci meseleye gelince: kararın mahiyeti nedir?
selesidir, zira verilen kararı müdafaa etmek yahut bilâ
mek bahis mevzuudur. Bu üç mesele bir karar tefsiri
kil ederler.

Burada sözlü bir izah inşası hakkında tavsiye edi
plânda çok yenilik aramamak tercihe şayandır: çok b
Ekseriya en iyisi işaret edilen esaslı meseleleri birbiri
ten barettir. Keza bir yandan nazara almak lâzımdır
ği meselelere göre üç meseleden biri ikinci derecede
bilir, bu takdirde o mesele giriş kısmında mütalâa ed
birinci ile üçüncü arasında ekseriya sıkı bir alâka mev
sını tayin etmek, ekseriye onun ehemmiyet ve şümül
(onun sahasını ve neticelerini tavzih etmek), bu halde
likte yapılmak iktiza edecektir. Nihayet saha ve netice
edilmeyi lüzumlu kılabilirler.

§ 7. Bir istişarenin yazılması

48 - 5. Yazılı bir istişare vermek bir hukuki mes
mekten ibarettir. Elbette bu rey ciddî sebeplere dayar
istişare her şeyden ziyade bir delil iradı meselesidir.
tezin niçin doğru olduğunu isbat etmek bahis mev
size verilen temrin “sözlü münakaşalara” yaklaşıp (m
Tebliğ...

ret olmasın. İsbat ediniz; eğer başkaları sizden evvel isbat eder isbat ediniz. Bilhassa size karşı iradı mümkün mahvetmek, çürütmek maksadiyle, keşfetmeğe gayret ediniz.

48 - 7. Bir delil iradı bahis mevzuu olduğuna göre, bu tarzı plânı tayin edecektir; eğer tedkik edeceğiniz meseleleri birbiri ardınca mütalâa ediniz. Plânınız daima çoğunluk bir istişarenin esası vasfı vuzuhtur. Hadiselerin izahı ilmi halledeceğiniz mesele yahut meseleler hangileri ise onları addid mesele varsa onları birbiri ardından mütalâa ediniz.

Neticeniz pek açık surette ifade edilmiş bulunan fiilen hülâsası olmalıdır.

48 - 8. Size istişare şeklinde verilecek temrinler içinden hangisini hangi istikamette vereceğiniz tasrih edilecektir. Böylece rey vermeniz icab edip etmediği meselesi karşısında karar verirsiniz. Realitede bu mesele daima enine boyuna mütalâa edilmelidir, zira bir istişare düşünmeden verilmemelidir. Bir defa reyin lehinde olan deliller kıymetlendirilir. Bir istişarede reyi verir. Fark büyüktür. (1).